

Barcelona, 13 de setembre de 2011

Molt Honorable Sra. Núria de Gispert i Català
Presidenta del Parlament de la Generalitat de Catalunya

Benvolguda Sra. Núria de Gispert.

Us escrivim després d'enviar, amb anterioritat, dues cartes a la consellera de Governació i Relacions Institucionals i vicepresidenta del Govern, l'Honorable Senyora Joana Ortega, de qui depèn, orgànicament el Memorial Democràtic, sense obtenir-ne resposta. En aquestes missives les entitats memorialistes expressàvem la nostra preocupació per la paralització del Memorial Democràtic. Pensem que la qüestió que ens ocupa és prou greu i ni tan sols hem rebut resposta. A part d'una qüestió de pura cortesia, ens sobta comprovar com s'ignoren les entitats memorialistes, que estem lluitant de manera desinteressada des de fa anys contra l'oblit.

Davant la manca d'interlocució i de la convocatòria dels òrgans de govern del Memorial Democràtic, les entitats hem impulsat la convocatòria, per iniciativa pròpia, del Consell de Participació del Memorial Democràtic. Aquest òrgan s'ha reunit, formalment, el 8 de setembre de 2011, i ha acordat la posició que tot seguit exposem:

El Consell de Participació del Memorial Democràtic, òrgan creat per la Llei 13/2007, de 31 d'octubre, del Memorial Democràtic, i regulat pels estatuts aprovats pel Decret 145/2008, de 15 de juliol, reunit a Barcelona el 8 de setembre de 2011, en ús de les seves funcions, i exercint dins del mandat actual, plenament vigent, d'acord amb les normes esmentades, manifesta que:

El Memorial Democràtic, institució pionera creada per la Generalitat de Catalunya el 2007, constitueix una eina bàsica per a la construcció nacional d'un país. Durant els anys de la dictadura se'ns va sostreure i manipular la nostra memòria històrica, en un intent de destruir la nostra consciència i la nostra identitat. És per això que vam celebrar la creació del Memorial: Catalunya començava a assolir una eina eficaç per recuperar la pròpia història, com ja havien fet molts altres països.

El Consell adverteix un procés de banalització i debilitament del Memorial tant en les disposicions acordades fins avui com en la passivitat institucional respecte del Memorial. Hem de recordar que l'art. 1.1 de la Llei 13/2007 defineix el Memorial com una "entitat de dret públic dotada de personalitat jurídica pròpia, i plena capacitat d'obrar [...]". Així mateix, en aquest article, apartat 3, s'estableix que el

Memorial “[...] es coordina amb els altres organismes de la Generalitat en el desenvolupament d’actuacions [...]”. No obstant això, aquest plantejament institucional ha quedat destruït per les disposicions acordades pel Govern, que han debilitat greument el principi de jerarquia normativa que caracteritza una administració democràtica. Així resulta del Decret 326/2011, de 26 d’abril, de reestructuració del Departament de Governació i Relacions Institucionals, que revela sense embuts una reducció del rang i la rellevància institucional del Memorial Democràtic. En efecte, l’art. 53 d’aquest Decret converteix el Memorial en una entitat dependent de la Subdirecció General de Memòria i Pau, a la qual s’atribueix, en substitució del mateix Memorial, “facilitar la vehiculació de la relació i coordinació de la Generalitat amb el Memorial Democràtic”, a més d’altres disposicions que expressen clarament la finalitat exposada. Així, es descriuen funcions d’aquesta Subdirecció General que en la Llei estan expressament atribuïdes al Memorial i que buiden el contingut competencial d’aquest últim a favor d’un organisme d’un rang institucional molt inferior. Així resulta dels apartats a, b, c, d i g de l’art. 53 del Decret esmentat. Tot apunta, doncs, a una progressiva destrucció de la institució del Memorial que es reforça amb afirmacions tan improcedents com injustes des de la Subdirecció General actual en el sentit que el Memorial és “una institució de tothom” i que funcionarà “amb l’ànim de no dividir”, afirmacions que comporten una desqualificació objectiva de l’etapa anterior del Memorial. Sobretot, quan encara queda pendent l’anul·lació del Consell de Guerra que va condemnar a mort Manuel Carrasco i Formiguera, que el Sr. Duran i Lleida, com a portaveu de CiU, va sol·licitar en el Congrés dels Diputats el 28 de juliol de 2005.

En aquests moments, a més, veiem amb molta preocupació gestos i declaracions del Govern actual que apunten cap a un menysteniment o una greu desvirtuació del projecte del Memorial Democràtic. La pèrdua de la seu de Via Laietana com a “centre estable”, segons els termes de la Llei, la no-convocatòria dels òrgans de govern, la manca de nomenament de nou director (ja fa més de mig any de la destitució de l’anterior) i les manifestacions reiterades d’un Memorial “neutralista”, sense “bons ni dolents” (com si la dictadura i les seves funestes conseqüències no haguessin existit), ens omple de neguit i preocupació. La manca d’interlocució tampoc ens ha permès confirmar o desmentir, directament amb els responsables actuals, aquests auguris. El darrer anunci efectuat, que és el trasllat del Memorial a un lloc de difícil accés, com és el castell de Montjuïc, tampoc ha estat objecte de comunicació o consulta. D’altra banda, s’està tramitant al Parlament, a través d’una de les lleis anomenades “òmnibus”, una reducció de la composició del Consell de Participació, adduint motius econòmics, tot i que la participació dels membres és totalment altruista.

El Consell de Participació del Memorial Democràtic, en conseqüència, adopta els acords següents:

1. Exigir al Departament la convocatòria immediata dels òrgans de govern del Memorial —Junta de Govern, Consell Assessor i Consell de Participació—, així com també del Comitè Tècnic per a la Recuperació i la Identificació de Persones Desaparegudes durant la Guerra Civil i la Dictadura Franquista i la Xarxa d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya. El Govern de Catalunya no pot prescindir d'escoltar i dialogar amb els representants del sector mitjançant els organismes vigents creats per llei. Les lleis no es poden ignorar; s'han de complir.
2. Exigir de manera immediata el nomenament d'un nou director del Memorial, mitjançant la convocatòria d'un concurs públic transparent i amb criteris professionals i científics. En aquest sentit, manifestem la nostra preocupació per la paràlisi actual de la institució atesa la manca de directrius i de direcció. Volem reconèixer la valuosa tasca que ha desenvolupat i està desenvolupant la plantilla tècnica del Memorial, i demanem que tingui continuïtat des d'una perspectiva professional. Sense direcció i equip —i òbviament sense pressupost—, el Memorial no pot assolir la seva missió.
3. Exigir el manteniment i el desenvolupament del Projecte del Memorial Democràtic, d'acord amb la llei que el va crear, preservant el seu caràcter integral i, per tant, mantenint la gestió unitària, en una única institució, sense dispersió o transferències a altres organismes, de totes les seves funcions actuals, tant les relacionades amb els aspectes commemoratius, de reconeixement i dignificació, com les relacionades amb aspectes patrimonials, de recerca o documentació (de la Xarxa d'Espais a les indemnitzacions, passant per les subvencions a entitats; els programes museogràfics, pedagògics, de documentació i de recerca; la dignificació i el cens de fosses, etc.). Es tracta, per tant, de consolidar i potenciar un Memorial Democràtic participatiu, rigorós, plural, científic, sense sectarismes, però amb una voluntat inequívoca de reivindicar i difondre la lluita dels demòcrates contra la dictadura franquista i per la recuperació de les llibertats.
4. Exigir un procés de diàleg previ, en el marc dels organismes del Memorial i amb les entitats del sector, en relació amb la nova seu del Memorial Democràtic. D'entrada, i sense desmerèixer la proposta del castell de Montjuïc, que hem conegut pels mitjans de comunicació i que té indubtables atractius des del punt de vista patrimonial i simbòlic, hem de dir que ens sembla absolutament inadequada per raons d'accessibilitat i de visibilitat. El Memorial necessita una seu cèntrica, visible, capçalera de la Xarxa d'Espais del territori, que permeti l'accés fàcil a les entitats, visitants, escoles i usuaris, a les exposicions, jornades, tallers escolars, reunions i actes que es programin, així com al Centre de Documentació.

Per presentar-vos els nostres arguments, i per conèixer de primera mà quin és el capteniment real del Govern en relació amb el Memorial Democràtic, **us demanem, amb caràcter d'urgència, una entrevista personal**, atès que les nostres cartes anteriors adreçades a la vicepresidenta no han obtingut, com ja hem dit, cap resposta.

Atentament.

Enric Pubill
President

Anna Sallés
Vicepresidenta

Rosa Toran
Portaveu

del Consell de Participació del Memorial Democràtic